

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

VI. Argumenta contra continuum Aristotelicum in successiuis expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

posset exercere simul omnes diuisiones, quas potest exercere diuisione, nego; sed Deus potest exercere omnes diuisiones possibiles, distinguendo diuisione, concedo: collectiue, nego: hoc est, ex omnibus quas simul potest simulare se tenente ex parte potestatis, potest has, vel illas, quas ipse præ aliis eligere maluerit exercere, concedo: omnes, quas simul potest simulare se tenente ex parte obiecti, nego consequentiam, quia similitudo omnium diuisionum possibilibum inuoluit manifestam implicationem. Vnum inferretur ex propositione ista, quam ad præsentem questionem dedi Arriaga: *Deus potest exercere simul omnes diuisiones simulare se tenente ex parte obiecti, quas potest simul exercere simulare se tenente ex parte obiecti*, videlicet Deum posse hanc, & nunc continuum tot diuisionibus diuidere, ut non posset, his permanentibus diuisionibus, Deus aliam eidem continuo superaddere, etiam si diuisum non esset omnibus diuisionibus possibilibus, quod falsum est: idem propositionem illam falsam esse dixi, quam tantum dedi Arriaga ad id, quod ille intendebat, videlicet posse continuum diuidi omnibus diuisionibus possibilibus, quod nullo modo ex prædicta propositione infertur.

6 Vltimo obicitur: Omnia puncta, & omnes partes, quæ hoc continuo includuntur, habent terminos saltem extrinsecos, & possunt pertransiri: ergo neque partes, neque puncta huius continui sunt infinita. Respondeo partes, & puncta habere terminum in ordine ad spatium, & in ordine ad extensionem, quia non constituunt extensionem infinitam, & ita tota illorum extensio potest finire, & pertransiri. Rationem, propter quam infinitam extensionem partes infinite non constituunt, dedi ex Philosopho & ex omnibus Mathematicis punct. 3. num. 7. Videlicet, quia non dantur in continuo infinite partes inter se æquales, & coaliquotæ. Partes istæ inæquales, & puncta ista in continuo inclusa infinita simpliciter secundum multitudinem, secundum hanc rationem pertransiri non possunt. Vnde si Deus ab hoc instanti in singulis æternitatis instantibus singula puncta, & singulas partes assumeret, nunquam partes, aut puncta huius continui exhaustisset, quia semper posset illud iterum, & iterum diuidere, & hac parte assumpta, relinquere partem diuisibilem in infinitas alias assumptibiles.

PUNCTVM VI.

Argumenta contra continuum Aristotelicum in successiuis expendo.

1 Nullus est, qui non præsentiat difficultates, quæ in successiuis contra continuum Aristotelicum insurgunt: ideo, breuiter illas expendam, libens enim immoror in soluendis argumentis, quæ in hac materia sunt, & inuitis scribo difficultates, quæ in hac re cæcorum etiam oculis patent. Duo sunt successiuorum genera, quædam successiua dicuntur, quia successiue fiunt, licet permanenter existant, postquam primo producantur, horum est alteratio, quæ successiue fit in subiecto, & simul perseverat in subiecto simul retinente eundem calorem, ex vi eiusdem passionis, per quam illum successiue recipit, huiusmodi successiua, per accedens successiua dicuntur. Alia sunt successiua, quorum natura ita fugax est, ut nunquam partes illius inter se coexistant, sed vnâ adueniente, in eadem mensura præcedens corrumpatur, huius generis est motus localis, & tempus, quorum partes nunquam inter se coexistunt. In his, quæ successiue per se, & essentialiter dicuntur contra sententiam Aristotelis valde vrgentia fiunt argumenta, quæ iam constituo.

2 Partes temporis essentialiter sunt successiue: ergo nunquam sunt duæ partes illius simul: ergo nunquam existit diuisibilis aliqua temporis pars. Prior illatio ex antecedenti infertur manifestè, illa enim successiua sunt, quorum vnum est post aliud, & non vtrumque simul: posterio-rem probò: Si existeret aliqua diuisibilis pars temporis, in illa mensura, in qua illa existeret, existerent partes, in quas ipsa diuidi potest, & quibus componitur: sed nunquam possunt sibi coexistere: ergo nunquam potest existere aliquid compositum ex his partibus, quia implicat compositum existere sine coexistentia illorum, ex quibus componitur, & hæc est legitima consequentia: non possunt co-

existere materia & forma: ergo non potest existere compositum ex materia & forma. Reculant nonnulli obicuros, & implexos difficultatis sinus ingredi, & ita respondent partem temporis successiue existere, & non simul, & ita sufficere existentiam partium successiuarum, & non simultaneis enim debet esse partium existentia, qualis est existentia totius, & ita homo cum natura sua sit permanens, & totus existat, requirit partes inter se coexistentes, tempus verò cum sit entitas ex natura sua transiens, & successiua, non requirit partes coexistentes, sed partibus successiue fluentibus contentum est. Frustrâ nondum prælio inito fugam meditantur, qui prædictam solutionem exhibent, cogam illos propriis argumentorum impetum sustinere, & illa penetrare, quæ nondum tacta terrent. Sic illos aggredior. Id, quod est successiue partium partim est actu, partim fuit, & partim erit, & de omni illo, quod fuit, aliquando dictum est, actu existit, idemque necessariò dicendum est aliquando de illo quod futurum est, quidquid enim futurum est aliquando actu est. Inquiri ergo de parte illa diuisibili quando actu sit, cum semper tantum actu sit instans indiuisibile. Probo insuper nihil partis diuisibilis actu esse posse, quatenus esse actu distinguitur ab hoc quod est fuisse, aut futurum esse. Ad hoc ut aliquid sit actu, ut esse actu distinguitur ab hoc, quod est fuisse, vel futurum esse, requiritur, ut id, ex vi cuius constituitur actu existat: sed pars diuisibilis, siue æquata, siue inæquata, & quidquid non est instans temporis constituitur per aliquid prius, & posterius: ergo ut actu existat, actu debet existere id, quod est prius, & posterius: sed implicat actu existere (loquor semper de existentia actuali, ut distincta à præterita, & futura) id, quod habet prius & posterius, quia dum existit prius, non existit, sed existit, quod est posterius, & dum existit posterius non existit, sed extitit quod est prius: ergo implicat actu existere pars aliqua temporis constituta essentialiter per aliquid prius & posterius. Ex repugnantia existentie actualis partis diuisibilis temporis intetur, repugnare partem diuisibilem eiusdem esse præteritam, aut futuram, quia præteritum est illud, quod habuit existentiam, & de quo verum fuit dicere, actu existit: ergo entitas cui repugnat actu existere, nunquam potest esse præterita. Eadem ratione non potest esse futura, quia futurum est illud, quod actu erit, & de quo verum erit dicere, non actu existit.

Respondent Thomistæ, partes temporis existere ratione instantium, & non ratione sui. Contrâ: existere partes temporis ratione instantium, vel dicit tantum existere instantia, vel existere partes existentia instantium. Si primum dicat Thomista, dicit tantum existere instantia, & non existere partes temporis. Secundum dici non potest, quia nihil potest existere existentia alienâ, existentia enim à propria entitate non distinguitur. Deinde etiam si distingueretur, quid diuisibile non posset existere existentia rei indiuisibilis, quia existentia rei diuisibilis habet prius, & posterius, & dicit essentialiter extensionem, existentia rei indiuisibilis non habet prius, & posterius: ergo non potest esse eadem existentia communis rei diuisibili, & indiuisibili, quia in existentia partis reperitur prius, & posterius, quod in existentia indiuisibilis reperiri nequit. Secundò in hoc instanti temporis pars est futura: ergo vel ratione sui, vel ratione huius instantis: si ratione sui: ergo pars existentiam habebit ratione sui: ergo verum erit dicere, pars existentiam habet ratione sui: ergo pars non existit ratione instantis, sed ratione sui. Si dicas partem esse futuram ratione instantis quod est, apertè conuinceris, quia instans est actu, & non est postea futurum, potius ratione instantis, si pars existit existentia instantis, diceretur præsens, quia per existentiam actu præsentem non potest aliquid constitui futurum, dum ipsa existentia formaliter actu est existens, & non potest esse futura, quia non potest ultra hoc instans existere in aliquâ mensura, quæ nondum actu sit. Si dicas esse futuram ratione instantis futuri, sic argumentor: immediatè post hoc instans vel est futurum aliud instans, vel pars. Si instans: ergo tempus componitur ex instantibus immediatè succedentibus: si immediatè est futura pars actu existens, vel ergo erit existens ratione huius instantis, vel ratione venturi, non ratione huius, quia per te non constituitur futura ratione illius, quod est præsens, & futurum non est: non ratione instantis venturi, quia quando illud adueniat iam pars erit præterita: ergo non poterit ratione instantis venturi constitui præsens, quia nihil potest constitui

constitui præsens ratione illius, quod tantum est præsens quando illud est præteritum.

4 *Urgeo*: quando existit hoc instans, pars est futura ergo ratione illius non potest constitui præsens, quando existit aliud instans futurum, pars iam est præterita: ergo neque ratione huius instantis, neque venturi potest constitui actu præsens pars illa interiacens inter hoc instans, & aliud venturum. Deinde: Posito hoc instanti, potest in parte sequenti non existere pars motus, seu temporis, sed si non existit, non erit futura: ergo ratione huius instantis præcise pars illa non constituitur futura. Similiter: posito hoc instanti potuit anteceder non præterisse pars temporis, quia potuit motus, cuius duratio est tempus ab hoc instanti incipere: sed si non præcessisset, non fuisset in hoc instanti præterita: ergo ratione huius instantis pars temporis non constituitur præterita: ergo ratione huius instantis pars præcedens non constituitur præterita, neque pars subsequens constituitur futura. Respondent nonnulli ratione huius instantis constitui partem præcedentem, præteritam, quando est præterita, non verò quando præterita non est, & ratione eiusdem constitui futuram quando pars temporis est futura, non verò quando non est futura. Contrà: ergo ad hoc, ut ratione huius instantis hæc pars temporis præterita, & illa futura constituantur, debet hæc supponi præterita, & illa futura: ergo ratione alicuius distincti ab hoc instanti: ergo partes ratione sui, & non solum ratione instantium debent esse præteritæ, & futuræ: ergo ratione sui debent existere, per illud enim constituitur aliquid præteritum, & futurum in tempore præcedenti, & subsequenti, per quod in isto præsens constituitur. Secundò: si ad hoc ut per hoc instans pars præterita, vel futura constituantur, debet aliunde præterita, vel futura supponi, non poterit hoc instans præteritionem, & futuritionem, quæ iam in partibus supponitur, illis præstare, neque partibus necessum erit ab hoc instanti talem præteritionem, aut futuritionem emendicare.

5 Respondet Hurtadus sect. 5. subsect. 1. num. 80. nullam partem determinatam posse esse totam simul ratione successione, at verò partes indeterminatas posse inter se coexistere, & se tangere, & de partibus determinatis verum esse unam esse præteritam, aliam esse præsentem, & aliam esse futuram, at verò de partibus proportionalibus, & indeterminatis posse dici actu existere, & inter se coexistere ratione cuius coexistentia pars diuisibilis potest existere, & partes inter se coexistentes possunt vniri, quæ aliter non possent vnionem terminare: quia id quod est, non potest vniri extremo non existenti, sed tantum præterito, aut futuro. Multa hic inuoluntur, quæ si explicentur, apertè repugnantiam inuoluere videbit quisque. In primis me ratio deficit, quorū partem physicè existentem ita indeterminatam constitui video, ut neque diuina mentis acie demonstrari valeat, neque in se determinationem habeat, quid enim potest esse in rerum natura, quod differentiam indiuidualem non habeat, quæ dicit indistinctionem à se, & distinctionem à quolibet alio. Si ergo nihil potest esse, quod non sit indistinctum à se, & distinctum à quolibet alio, nihil potest esse, quod in se determinatum non sit, & possit demonstrari à Deo, eo modo quo est indistinctum à se, & distinctum à quolibet alio, quod est demonstrari rem esse hanc, & non esse illam, neque illam & cetera, in quo tota excogitabilis determinatio reperitur. Secundò: partes illæ indeterminatæ coexistentes, vel habent inter se ordinem prioris, & posterioris, vel non habent: si habent ordinem prioris, & posterioris: ergo non coexistunt, sed vna est immediatè post aliam: si non habent: ergo non constituunt aliquid diuisibile temporis, quia tempus tantum constituitur per partes motus habentes hunc ordinem, est enim secundum Aristotelem numerus motus secundum prius, & posterius: ergo si in parte illa non est ordo prioris, & posterioris non sunt diuersæ partes temporis adhuc indeterminatæ: ergo tantum est indiuisibile temporis. Dices, non coexistere secundum se totam, sed secundum aliquid sui. Contrà: illud aliquid secundum quod pars temporis coexistit diuisibile est in opinione Hurtadus licet indeterminatum, quod ego contendo non posse esse diuisibile ex eo, quod tempus tantum diuidatur in partes, non sibi coexistentes & tantum diuisibile fiat, & extensum per successionem, ita ut durationes partium motus sibi coexistentium non constituant diuersas partes temporis, neque durationes motuum

coexistentium, diuersa tempora afficiant, sed omnes durationes, siue partium motus, siue motuum totalium, quæ inter se coexistunt, etiam si innumeræ sint, tantum constituant vnum tempus nullatenus diuisibile in partes coexistentes, quia omnes indiuisibiliter idem tempus efficiunt, sed diuisibile tantum in partes, quæ sibi non coexistunt ut dicebam Controuersia 16. puncto 1. num. 19. & puncto 3. n. r.

Deinde assignat Hurtadus hanc coexistentiam partium, 6 ut possint vniri, quia illa, quæ non coexistunt, vniri nequeunt. Vnde ait §. 79. partes istas, quæ vnuntur se tangere, & coexistere. Ex hoc infero omnes partes temporis existentes à prima mundi conditione, esse sibi coexistentes absque vlla successione. Quia partes illæ indeterminatæ, quas coexistentes constituit Hurtadus, vnuntur cum aliis partibus immediatis: sed non possunt vniri extrema non existentia: ergo debent coexistere partes, quas assignat Hurtadus coexistentes, & partes aliæ immediatæ, cui illi partes coexistentes vnuntur, rursus illæ vnuntur aliis: ergo debent etiam illis coexistere, & sic omnes partes necessariò coexistent illis, quibus vnuntur, & consequenter coexistent inter se. Ait Hurtadus, nescio an ut huic difficultati satisfaciatur, existenti instanti A, vniri illo partes proportionales, quæ transiit instanti A, cum illo transierunt, & denuo adueniunt instans B cum aliis proportionalibus, quas vniri. Contrà: partes proportionales quæ transiunt cum instanti A, non coexistunt cum instanti B, neque cum aliis proportionalibus existentibus in instanti B, quia in sententia huius auctoris nulla pars proportionalis ex his, quæ vnuntur instanti A, & cum illo transiunt, coexistit alicui proportionali ex his, quæ vnuntur instanti B, & cum illo adueniunt. Sed in sententia eiusdem, partes, quæ non coexistunt, vniri non possunt: ergo nulla pars proportionalis ex his, quæ vnuntur instanti A, & cum illo transiunt, potest vniri alicui parti ex his, quæ vnuntur instanti B, & cum illo adueniunt: ergo debet hic auctor concedere tempus omnino diuisum per partes proportionales vnitas inter se distinctis instantibus, quin illæ quæ alio vnuntur instanti aliis coexistant: vel si hoc neget, quod ab omnibus negari necessum est, debet concedere partes vnitas instanti A, coexistere partibus vnitis instanti B, & has coexistere vnitis instanti C, & consequenter partes vnitas instanti C, & vnitas instanti A coexistere inter se, quia coexistunt vni tertio, & hac ratione omnes partes temporis inter se coexistentes constituet, & ad vnicum indiuisibile rediget.

7 Ex motu locali eiusdem ferè argumentis, quibus ex tempore, premittitur hæc sententia. In quacumque mensura, in qua mouetur corpus, mouentur omnes partes: sed in hoc instanti, seu in hac parte temporis mouetur totum corpus: ergo mouentur omnes partes: ergo acquirunt nouas præsentias: ergo amittunt præsentias, quas habebant in mensura præcedenti, quia non possunt simul duplicem habere præsentiam: ergo nulla præsentia existens in hoc instanti motus, coexistit præsentia existenti in mensura præcedenti: ergo præsentia acquisita per hunc motum in diuersis mensuris etiam inter se immediatis nullam habent vnionem: non enim vniri possunt illa, quæ inter se non coexistunt: ergo termini partium motus, qui sunt præsentia, nullam habent vnionem: ergo neque ipsæ partes motus, quæ sunt actiones ex vi quarum præsentia producuntur, quorū enim vnientur actiones, quorū termini vniti non sunt? Secundò de ipsis partibus motus, seu de ipsis actionibus idem fit argumentum: actiones coexistunt terminis indiuisibiliter, & sine terminis existere non possunt: ergo non possunt coexistere actiones, quorū termini non existunt: sed termini partium motus non coexistunt: ergo neque partes motus coexistunt: ergo non possunt vniri: implicat enim vniri ea, quæ non existunt sibi, & vnioni, quod sic probo. Implicat extrema esse vnita in mensura, in qua non sunt; sed nulla est mensura, in qua sunt partes motus vnientæ, quia quando vna adest, abest altera: ergo nulla est mensura, in qua vniantur. Secundò extrema hæc vel vnirentur in mensura, in qua est vnio, vel in mensura in qua sunt ipsa extrema: non in mensura in qua est vnio, quia tunc non sunt extrema vnienta, & implicat vnionem vnire extrema non existentia: non in mensura, in qua sunt extrema, quia in illa non est vnio, & implicat extrema esse vnita per vnionem non existentem: ergo in nulla mensura possunt extrema esse vnita.

8 Dicunt nonnulli, partes motus esse vnitas more successi-
uorum,

uorum, quorum vnio tantum est immediata successio. Bene est: partes motus tantum habent unitatem immediatam successiois: ergo physice nullam habent vnionem: ergo sunt omnino indiuisibiles. Prior consequentia est legitima, quia successio immediata vnus post aliud nullam importat physicam vnionem. Posteriolem probat: ea, quae nullam habent vnionem, sunt omnino diuisa: ergo sunt indiuisibilia. Probo antecedens: esse diuisa est non habere vnionem: ergo illa quae nullam habent vnionem, habent omnem diuisionem possibilem: ergo non possunt rursus diuidi, est enim per se notum diuisionem supponere aliquam vnionem, per cuius corruptionem diuisio fiat, sicuti separatio supponit coniunctionem, cuius corruptio, seu non esse separatio dicitur.

9 Ex eodem motu successiuo iterum impetitur cōtinuum permanens: In instanti, in quo mouetur indiuisibile corporis, mouentur omnes partes spectantes cum illo ad idem continuū: inquiri ergo an in instanti indiuisibile acquirat spatium diuisibile, vel indiuisibile: non diuisibile, quia hoc habet partes has priores, & illas posteriores, quae successiuē debent acquiri, nisi simul in omnibus ponatur indiuisibile, quod fieri nequit: Sed in instanti nulla est successio: ergo in instanti non potest indiuisibile quantitatis spatium diuisibile acquirere. Si acquirat spatium indiuisibile, inquiri, quod spatium relinquat? si indiuisibile, sequitur in spatio esse vnum indiuisibile immediatum alteri, quia motus fit per partes immediatas spatij: diuisibile non potest relinquere in instanti, quia tale spatium diuisibile relictum habet prius, & posterius: ergo prius relinquendum est, quod est prius, deinde illud, quod est posterius: sed in instanti non est vna mensura, in qua indiuisibile quantitatis relinquat quod est prius spatij, & alia, in qua relinquat, quod est posterius eiusdem spatij, quia instans est mensura indiuisibilis: ergo non potest indiuisibile quantitatis in instanti spatium diuisibile relinquere. Secundō demus indiuisibile quantitatis acquirere spatium indiuisibile in instanti temporis: pars immediata indiuisibilis quantitatis, quae cum illo mouetur in eadem mensura deberet acquirere spatium diuisibile, quod tradunt Aristotelici: sed illud spatium haberet prius, & posterius: ergo non potest acquiri totum simul: ergo non potest acquiri in instanti: ergo neque indiuisibile continui, neque pars diuisibilis eiusdem potest in instanti acquirere spatium diuisibile: ergo in instanti tam partes, quam puncta continui acquirunt indiuisibilia spatij: ergo acquirunt pura indiuisibilia: ergo continuum constat prius indiuisibilibus immediatē existentibus, corpus enim secundum se totum acquirat in instanti spatium diuisibile continuum secundum totum, quod in se continet.

10 His argumentis, & aliis similibus, quae de spatio imaginario vulgō sunt, responderi potest, spatium imaginarium tantum esse ens fictitium, & chimericum, de quo parum refert concipi hoc, vel illo modo compositum, in re enim corpus relinquere hoc spatium, & aliud acquirere, nihil aliud est, quam hanc praesentiam corrumpi, & illam produci. Instabis, eadem fieri argumenta de loco reali, quia in instanti non potest indiuisibile aquae correspondens indiuisibili vasis, fieri correspondens parti aquae, vel si correspondebat parti vasis, non potest in instanti fieri correspondens indiuisibili vasis, & relinquere partem, cui antea correspondebat propter eandem rationem prioris, & posterioris, quam habet pars loci realis acquirenda, vel relinquenda. Respondeo, per vnicam praesentiam indiuisibilem constitui indiuisibile locati, correspondens parti diuisibili loci, & ita posse in instanti acquirere locum realem diuisibilem, quia hoc non est fieri praesens in spatio illo reali diuisibili, locatum enim non est in eodem spatio cum loco reali, sed tantum esse immediatum loco reali, & spatio diuisibili, quod per vnicam indiuisibilem praesentiam in instanti acquirat fieri potest. Hanc solutionem adhibui, vt nonnullam darem omnibus argumentis, quibus continuum permanens in infinitum diuisibile concutitur: illis verō, quae contra continuum successiuum sunt in tempore, & in motu locali satisfacere non audeo. Adhibui solutiones, quibus huius continui propugnatores vtuntur, ex illis, quam malueris elige, vel aliam excogitare. Puto tutius in hac re esse, diuisionibus, & subdiuisionibus partium inadæquatarum se protegere, & asserere cum P. Soar disp. 50. n. 9. partes temporis existere, seu esse praesentes, non secundum se totas, sed inadæquate secundum aliquid illarum,

& cum ad illud aliquod disputatio perueniret, iterum dicere adhuc inadæquate existere, ita vt nihil partis sit, quod actu adæquate existat, dum pars inadæquate existit. Haec sunt verba, quibus in hac materia difficultates eliduntur, in quibus fugam video, sed neque vestigium solutionis, cui meus acquiescat animus, inuenio.

PUNCTUM VII.

Continui compositionem ex partibus indiuisibilibus iuxta Zenonem explicat.

Continuum ex puris indiuisibilibus constans ex Zenone ita compono, vt in linea omnia indiuisibilia immediatē vnum post aliud succedant, & lineam componant in tot membra diuidentia partibilem, quot sunt puncta, quibus constat, in quae vltimō potest diuidi: tanquam in partes primas, seu ex quibus primō continuum componitur, & in partes vltimas, hoc est, in quas vltimō compositum diuiditur, itaque puncta ista vocantur partes primae in ordine ad compositionem, & vltimae in ordine ad resolutionem. Alio modo diuisibilis est linea ita composita in partes secundas, seu vltimas in ordine ad compositionem, & primas in ordine ad diuisionem; exempli gratia, constet linea his quatuor punctis potest diuidi in has duas medietates quarum quaelibet constet duobus punctis, quae diuisio est in partes, quibus linea vltimō componitur, & primō resoluitur, & ita vltimae in ordine ad compositionem, & primae in ordine ad resolutionem vocantur. Rursus, quaelibet medietas duobus punctis constans diuiditur in duo puncta singularia hac ratione quae iam rursus indiuisibilia sunt, & haec diuisio dicitur in partes primas in ordine ad compositionem, & vltimas in ordine ad diuisionem lineae: ita quatuor punctis compositae alia eiusdem rationis laterales in hunc modum iunguntur, quarum puncta eodem modo vniuntur cum punctis lineae immediatae, ac vniuntur in eadem linea, ita vt quodlibet ex punctis supra assignatis ad compositionem duplicis lineae spectet, & versus vnam partem componat lineam quatuor punctis constantem, & versus aliam lineam tribus punctis compositam, quae linea in eodem puncto hac ratione communicat, & sicuti ex illo anguli puncto cōmuni vtrique lineae, linea ducitur constans tribus punctis, illo videlicet, & duobus subscriptis, sic in figura supra posita ex tribus aliis immediatis lineae similes ducuntur. Ex lineis ita compositis, & vnitis inter se, superficies componitur diuisibilis versus duplicem partem, quae longitudo, & latitudo dicuntur, & inter se non essentialiter, sed tantum accidentaliter differunt, & maiorem dimensionem solum longitudinem dicere, & minorem latitudinem. Superficies ita composita alia, & alia superficies potest superponi, quarum puncta vniuntur cum punctis superficiei immediate, sicuti vniuntur puncta vnus lineae cum alia, ita vt punctum angulare supra assignatum commune sit duabus lineis pertinentibus ad eam superficiem, & alij lineae, quae ab illo versus profunditatem descendit: constituta ex punctis angularibus diuersarum superficierum, quarum vna est sub alia. Haec superficies ita vnita totum componunt triplici dimensione gaudens versus longitudinem, latitudinem, & profunditatem, totidemque modis est diuisibile in partes longas, largas, atque profundas, quae dimensiones accidentaliter tantum differunt, & partes ex quibus componitur eiusdem omnino rationis sunt, & homogeniae, ita vt totum ex illis compositum tantum differat a qualibet illarum penes magis, & minus, & penes vniones punctorum, corpus enim dicitur plura indiuisibilia hoc ordine vnita, vnicum autem indiuisibile nullam dicit vnionem: si verō comparatio fiat totius quantumvis ingentis ad duo puncta vnita, tantum penes magis, & minus differant extrema comparata.

Puncta haec indiuisibilia finita constituit Zeno, & ita constituta sunt a quocumque, qui ab Arist. velit discedere, ne in difficultates vtriusque opinionis incidat. Secundō quia indiuisibile additū indiuisibili facit maius, vel non facit, sed cum illo penetratur: si non facit maius, quantumvis infinites